

Велоэкспедиций пытен

РЕСПУБЛИКЫН ЧЕКШЕ МУЧКО

ОНЧЫЛГОЧ шонен пыштымына шукталте: Марий Элын чекше мучко эрташ палемдыме экспедицияна мучашыш шуо. 8 февраль гыч 11 март йотке 1300 мегым "Иж-Байн" велосипед да "Сонарзе" ече дене эртышна. Лийна чыла районышто, шымлышна тусо историйым да илышым. Куанышна Шернур районысо Марийсодалан: тушто туризм виян толеш. Марий Турек рвезе Юра Щедровлан москвич-путешественник дене пырля визымше категорий нелытан маршрутым эрташ полшышна: нунын корнышт Кольский полуостровыш шуйналтын. Вес ий ме шкенам маршрутна дене каяш Щедровым пелен налына. Параньга СПТУ-што рвезе-влак дене вашлийме деч вара шонымаш шочо: марий интеллигентцийын ончыкылыкшо волгыдо.

Корно чыла верё икгай огыл: Морко районышто ла-выра лапашым нөштылна. Волжский районышто шошо юапым шижна. Звенигово районысо Сидельниково селаште мемнам вучыдымо вашлиймаш куандарыш: марий ватын 21 ияш ўдыржө — спортивный гимнастика дене тўнямбал чемпионка — 1993, 1995, 1997 ийлаште шөртнө медальым сенен налын. Кызыт Чебоксарыште ила. Лўмжө — Оксана Поставец.

Курык марий районысо Виловат больницын тўн врачше Ипполит Алыков каласкалыш: тыште подсобный озанлык поян, сөснам да ушкалым ашнат, мландым пайдалын кучылтыт. Йоласал больницым шке ваче ўмбак налыныт. Юрино районышто Шереметев полатым олмыктымо деч вара тудо шаланаш веле тўналын. Кузьмансола кундемыште колоний олмыш миен лекна. Тиде верым историйлан арален кодаш күлеш: тек ончыкылык тукым палаш тўналеш. Лач тушто кумдан чапланыше альпинист, спорт мастер, врач-рентгенолог Генри Левенштейн шинчен. Чыла тидым каласкала тудо Йошкар-Олаште савыкталтше книгаштыже. А мый тиде кундемым шарналташ шуэн кодымо табакеркым налым.

Тыштак ме ик легенда гайым колна: Киров, Нижегородский область-влак да Марий Эл ушнымаште лўкө купеш радиоактивный отходан контейнерым тойымо. Тусо турнявөчыжым Ростов-на-Дону олаште шымлымеке, тыгай вещества улмым палемденит. Юрино районысо Марьино селаште да Кузьмансолаште, Килемар районысо Нежныр селаште илыше-влак пуйто контейнерым вертолет гыч кудалтымымак ужыныт. Такланак огыл дыр Марьино селаште кум шинчан презе шочын, маныт. Рак дене колышат уло.

Весат мемнам өрыктарен: Юрино районышто чодыра моткоч шагал кодын. Майский, Шушманка поселковлакым калык кудалтен коден: яра оралте коеш, а илыше уке. Кўртнө корнымат рончен налыныт, тудо картыште гына кодын.

Килемар районышто пире илыме верым эрташ логале. Межа дене кайыме годым ик пире, 300 — 400 метр ончылно модын, кок-кум мегге чоло ужатен нангайыш. Йора, күтўжө ыш лек. Уке гын экспедициет, моет... Корно ўмбалне вашлийме кажне школышто туризм да путешествий нерген лекцийым лудмо.

Владимир ИЛЬИН,
врач-путешественник.